

Z KRONIKI ŻAŁOBNEJ

Marian Fortuna (1950–2006)

3 maja 2006 roku zmarł dr Marian Fortuna, starszy wykładowca w Instytucie Historii.

Urodził się 24 września 1950 roku w Soblówce w pow. żywieckim jako syn nauczyciela Stanisława i Anny z d. Jarco – rejestratorki w miejscowym Ośrodku Zdrowia.

Naukę w szkole podstawowej rozpoczął w 1957 roku w Koszarawie, dokąd rodzina przeniosiła się w związku z objęciem przez ojca funkcji kierownika tamtejszej szkoły.

M. Fortuna wzrastał w atmosferze rozmów, dyskusji o problemach szkoły i zawodu nauczycielskiego. Stąd podejmując decyzję o wyborze szkoły średniej postanowił pójść w ślady ojca. Po ukończeniu szkoły podstawowej w 1964 roku podjął naukę w Liceum Pedagogicznym w Żywcu, które z powodzeniem ukończył 8 maja 1969 roku. Od 1 września rozpoczął pracę w zawodzie nauczycielskim, początkowo w Szkole Podstawowej Nr 2 w Gilowicach, a następnie w Szkole Podstawowej Nr 3 w Koszarawie, gdzie pracował do 31 sierpnia 1970 roku. To krótkie doświadczenie pracy w szkole utwierdziło Go w przekonaniu o konieczności dalszego doskonalenia warsztatu nauczycielskiego. Jako kierunek studiów w wybrał historię, którą zawsze się interesował. Edukację na poziomie wyższym zawodowym rozpoczął 1 października 1970 roku w krakowskiej Akademii Pedagogicznej, wówczas Wyższej Szkole Pedagogicznej im. KEN, którą zakończył egzaminem dyplomowym 22 czerwca 1973 roku. W kolejnych dwu latach odbył studia magisterskie, uzyskując 24 czerwca 1975 roku tytuł magistra historii.

Z Uczelnią, której został absolwentem był związany do końca swego życia. Po ukończeniu studiów został zatrudniony jako asystent stażysta w Zakładzie Historii

Oświaty i Wychowania w Instytucie Historii. Po odbyciu stażu został mianowany asystentem (1976), a potem starszym asystentem (1978). W tym czasie został przeniesiony do Zakładu Historii Najnowszej. Rozprawę doktorską pt. *Szkolnictwo podstawowe w woj. krakowskim w latach 1945–1961. Odbudowa i rozwój* przygotował pod kierunkiem prof. Józefa Buszki i obronił 30 listopada 1984 roku. Na tej podstawie Rada Wydziału Humanistycznego 21 grudnia tegoż roku nadała mu tytuł doktora nauk humanistycznych. 1 lutego 1985 roku został mianowany na stanowisko adiunkta. Przez ostatnie lata pracował na etacie starszego wykładowcy.

Głównym przedmiotem zainteresowań naukowych M. Fortuny była problematyka związana z dziejami ustrojowymi i organizacyjnymi szkolnictwa podstawowego, z czasem zaczął także zajmować się dziejami szkolnictwa zawodowego. Podejmował również zagadnienia bardzo szeroko rozumianej oświaty, kondycji zawodu nauczycielskiego przed i po II wojnie światowej. Interesował się również badaniami regionalnymi.

Samodzielnie opublikował m.in. *Szkolnictwo podstawowe w Okręgu Szkolnym Krakowskim 1945–1961* (Kraków 1987). Napisał szereg artykułów poświęconych tej problematyce, m.in. *Stan szkolnictwa powszechnego w Krakowie w okresie dwudziestolecia międzywojennego*. (Rocz. Nauk.-Dydakt. WSP Kraków 1993). Był współautorem monografii regionalnych, opracowywał w nich rozdziały poświęcone szkolnictwu, oświacie, kulturze, życiu politycznemu m.in. Makowa Podhalańskiego (1980), Trzebini (1994), Jaworzna (1996), Nowego Sącza (1996), Suchej Beskidzkiej (1998), W Rocznikach Naukowo-Dydaktycznych WSP publikował stałą *Kronikę życia naukowego Instytutu Historii*.

Szczególnie jednak polubił i wiele uwagi poświęcał dydaktyce. W czasie ponad 30-letniej pracy nauczyciela akademickiego prowadził zajęcia ze studentami z zakresu historii wychowania, historii powszechnej i Polski II poł. XIX i XX wieku. Wprowadzał ich także w tajniki wiedzy o warsztacie badawczym historyka, prowadząc zajęcia ze wstępu do badań historycznych czy nauk pomocniczych historii XIX i XX w. Przez wiele lat wykładał historię Polski dla studentów filologii polskiej. Z powodzeniem prowadził seminaria magisterskie dla studentów historii (jedna z prac wyróżniona została na konkursie organizowanym przez ZG PTH). Działalność ta przyniosła mu uznanie i szacunek studentów. Wielokrotnie pełnił funkcje opiekuna roczników studenckich studiów stacjonarnych i niestacjonarnych.

Doceniając wiedzę, zdolności organizacyjne władze Uczelni powierzały mu pełnienie różnych funkcji. W 1977 roku został kierownikiem Domu Studenckiego. W latach 1994–1996 był członkiem Rektorskiej Komisji do spraw pracowników redakcyjnych Wydawnictwa Naukowego WSP. Równocześnie od listopada 1993 roku pełnił funkcję sekretarza Senackiej Komisji Wydawniczej. Dwukrotnie (w 1994 i 1997 roku) był wybierany na stanowisko zastępcy dyrektora Instytutu Historii.

Z pełnym zaangażowaniem od czasów nauki w szkole średniej oddawał się również pracy społecznej. Działał w wielu organizacjach. Był członkiem ZHP. W czasie studiów z pasją uczestniczył w pracach Zrzeszenia Studentów Polskich (od

(od 1973 roku SZSP), do którego należał od początku studiów. W Zrzeszeniu pełnił m.in. funkcje skarbnika, przewodniczącego Komisji. Działał także w studenckim ruchu naukowym, m.in. jako wiceprzewodniczący Koła Naukowego Historyków im. Joachima Lelewela. W 1972 roku wstąpił do PZPR. Jeszcze przed studiami, 1 września 1969 roku został członkiem Związku Nauczycielstwa Polskiego, w którym również, już jako nauczyciel akademicki pozostał, włączając się aktywnie w prace Rady Zakładowej m.in. w składzie Komisji Socjalnej (1984) czy Sekcji Wczasów i Turystyki (1986). Uczestniczył w posiedzeniach Rady Wydziału Humanistycznego jako przedstawiciel niesamodzielnych pracowników naukowych. Był także członkiem Krakowskiego Oddziału Ludowego Towarzystwa Naukowo-Kulturalnego.

Za pracę naukowo-dydaktyczną, organizacyjną, społeczną był wielokrotnie wyróżniany, nagradzany i odznaczany. Za działalność w ruchu studenckim otrzymał Brązową Odznakę SZSP (1975). Odznaczony został Brązowym Krzyżem Zasługi (1979) i Srebrnym Krzyżem Zasługi (1988) oraz Złotą Odznaką Za Zasługi Dla Ziemi Krakowskiej (1988).

Wielokrotnie otrzymywał listy gratulacyjne i nagrody J.M. Rektora, m.in. zespołową II stopnia (1992) oraz indywidualną II stopnia (1998).

Marian Fortuna był człowiekiem bardzo bezpośrednim, koleżeńskim, lojalnym przyjacielem, wrażliwym na potrzeby innych, chętnym do pomocy i współpracy z ludźmi.

Został pochowany na Cmentarzu Batowickim 8 maja 2006 roku.

Kraków, maj 2006

Anna Paciorek